

Галан О. Є.
кандидат економічних наук, доцент

Чубарова Я. О.
студентка

Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Для забезпечення митного бізнесу, як і будь-якої іншої складної та багатокомпонентної системи, Державна митна служба України використовує значну кількість статистичних показників та реєстрів. Ця інформація оприлюднюється.

Частина даних, розміщених Державною митною службою України у публічному просторі, є реєстрами. Перш за все, це реєстри, що стосуються послуг, що надаються митними органами, а також деякі дані, що виникають в результаті таких заходів, як вилучення та знищення тютюнових та алкогольних виробів.

Державна митна служба України на своєму веб-сайті [1] відкрила статистику товарообігу України. Широкий загальний обсяг імпорту та експорту України з кожною країною та для кожного товару. Вся інформація є інтерактивною та відображається у зручній статистичній формі. За допомогою декількох кроків можна відстежити, скільки, звідки і якого виду товарів Україна імпортувала, а які - експортувала. Можна дізнатись обсяг оподаткованого імпорту, розмір надходжень до державного бюджету від Державної митної служби, податкове навантаження на долар, обсяг товарів у 26 різних одиницях та багато інших статистичних даних.

Дані про показники зовнішньої торгівлі України систематично публікуються Державною митною службою України. Окрім публікації інформації у формі відкритих даних та реєстрів, митниця розробляє зручні інструменти, пов'язані з даними, як для громадян, так і для користувачів.

Основною частиною даних, з якими працює митниця, є митні декларації. Через те, що ці дані представляють високий суспільний інтерес, ст. 11 ПКУ був зобов'язаний знеособитись та відкрити доступ до цих даних у формі відкритих даних [2, с. 96].

Державна митна служба України аналізує та управляє ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю.

Митні органи повинні запровадити систему управління ризиками для ідентифікації товарів, транспортних засобів, документів та осіб, які підлягають митному контролю.

Автоматизована система аналізу та управління ризиками (ASAU) - це набір програмних та інформаційних систем, що забезпечують функціонування системи управління ризиками під час митного контролю та оформлення товарів та транспортних засобів. З огляду на загальну тенденцію до зменшення фізичних

перевірок, автоматизована система управління ризиками стає одним з головних факторів швидкого виконання митних формальностей.

ASAUR було створено на основі досвіду запобігання, прогнозування та виявлення порушень митного законодавства. Основними напрямками контролю ASAUR є надійність декларації, правильність визначення митної вартості, країни походження та класифікації товарів за UKTVED, дотримання заходів нетарифного регулювання та інші.

Ще однією особливістю ASAUR є те, що він дозволяє враховувати попередню поведінку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності при оцінці ризику. База даних накопичує так звані позитивні та негативні історії, використання яких дозволяє їй автоматично коригувати оцінку ризику з часом.

Таким чином, ASAUR містить збалансований підхід до оцінки ризику для митної декларації, використовуючи профілі ризиків, вбудовані в систему. Основним завданням ASAUR є оцінка ризику прийняття митної декларації для митного оформлення на основі всіх активних профілів та видання повідомлення із зазначенням необхідних заходів [3, с. 89].

Таким чином, перелік митних формальностей формується на підставі результатів автоматизованого контролю із застосуванням системи управління ризиками, а також може бути доповнений або скоригований митницею на основі результатів ручного контролю із застосуванням системи управління ризиками. Також на офіційному сайті оприлюднена інформація щодо оцінки роботи митниці у формі короткого викладу основних результатів п'ятої хвили щорічного опитування українських експортерів та імпортерів.

Отже, оцінка якості роботи системи державних органів має особливе значення для державного управління, так як дозволяє оптимально вибудувати модель державного управління. Оцінка ефективності діяльності митних органів становить складну науково-практичну задачу з огляду на багатогранність предмета оцінки та неоднозначність сформованих підходів до такої оцінки у вітчизняній та міжнародній практиці.

Перспективами подальших досліджень є поглиблене аналізування законодавчої бази щодо реформування національної митної системи, що дасть змогу ідентифікувати ключові переваги та недоліки нормативно-правового забезпечення митної сфери на різних етапах розвитку митних органів та стане обґрунтованою основою для удосконалення чинного митного законодавства України в умовах європейської інтеграції.

Література:

1. European Business Association : веб-сайт. URL: https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2020/09/EBA_Customs_Index_1h2020_UA.pdf (дата звернення 12.10.2022)
2. Теторія української конституції / упоряд. А. Г. Слюсаренко, М. В. Томенко. К. : Право, 1997. 150 с.
3. Дьомін Ю. М., Дьоміна С. Ю., Железняк Н. М. Митне право України: навч. пос. /; за заг ред. О.Х. Юддашева. - Київ : Центр учбової літератури, 2009. 232 с.